

Geza Erniša

PRIDIȦA NA TRUBARJEVO NEDELJO

v Ljubljani 5. junija 2005

Milost vam in mir od Boga Očeta našega in od Gospoda našega Jezusa Kristusa, amen.

Dragi zbrani. Pri današnjem svečanem bogoslužju bomo za podlago pridige poslušali biblične besede iz pisma Hebrejcem, 13. poglavje, 7. vrstica:

Spominjajte se svojih voditeljev, in ravnajte se po njihovi veri. Amen.

Drage sestre, dragi bratje v Kristusu !

Neka stara modrost pravi, da je življenje brez praznikov kakor dolga pot brez počitka.

In to je gotovo res. Tudi mi smo se danes zbrali k prav posebnemu prazniku. K posebni svečanosti. Obhajamo namreč Trubarjevo nedeljo, ki za našo Cerkev in še posebej zacerkveno občino Ljubljana veliko pomeni.

In danes nam misli hitijo kar nekaj stoletij nazaj. Delamo to zavestno, kajti menimo, da je jasen in trezen pogled v zgodovino potreben. Iz zgodovine se namreč človek vedno lahko kaj nauči. Seveda če jo pravilno ovrednoti, kritično presodi. In Slovenci, ne le luterani, ampak tudi mnogi drugi, se z veseljem in ponosom vračamo v čas reformacije, ki je tako mogočno zaznamovala Evropo in svet in tudi prostor, kjer smo doma.

Vračamo se v čas človeka, kateremu je danes namenjeno to svečano bogoslužje, in v čas, ki je za nas narod pomenil čas velikih odločitev.

Po zaslugi Trubarja, Dalmatina, Krelja, Küzmiča in mnogih drugih protestantov je Bog namreč spregovoril tudi v slovenskem jeziku. In jezik majhnega naroda postane tisti integrativni faktor, ki nas kot Slovence združi in poveže.

Toda to ni vse, kar je Trubar Slovincem dal. Dobili smo svojo slovensko Cerkev in krščansko-protestantski način verovanja. Dobili smo *Sveto pismo* v materinem jeziku, ki je postalo naš zvesti sopotnik v dobrem in hudem.

In na tem temelju želimo graditi naprej. *Biblija* je tudi danes za mnoge ljudi največji učbenik. In kjer so ljudje tudi versko dobro izobraženi, kjer jim krščanske vrednote nekaj pomenijo in kjer po njih tudi živijo, tam je vera vedno bogastvo.

Psalmist v 104. psalmu pravi: »Gospod moj Bog, zelo si velik. S sadom tvojih del se nasičuje zemlja. Vsa si naredil z modrostjo. Odpreš svojo roko in vsa bitja so nasičena s tvojimi dobrinami.« In to bi moralo tudi nam marsikaj povedati. Človek resda ni Bog, toda vsak izmed nas je poklican, da odpre svoje srce, dušo in roke. Vsi smo poklicani, da širimo strpnost, solidarnost, pomoč, ljubezen. Nihče namreč ni tako reven, da ne bi lahko ničesar podaril, ničesar dobrega za svojega sočloveka naredil. In vzori vlečejo, ne le gole besede.

Trubar v predgovoru h katekizmu iz leta 1550 piše: »Vsem Slovincem, gnado, mir in milost in pravo spoznanje Božje po Jezusu Kristusu, prosim. Toda poglejmo.« Ali zmorem ljudje to gnado, ta potreben mir in to milost eden drugemu resnično privoščiti in izkazati? Ali se še tudi danes in to v mnogoterih ozirih ne delimo preveč po verski, politični, kulturni in etnični pripadnosti? In zakaj, mislite, je zgodba o usmiljenem Samaritanu, ki je pomagal ranjencu, tujcu, prišla v *Sveto pismo*? Tudi zato, ker nas vsak drobec dobrote, ki jo prinesemo v ta svet, naredi bolj človeške. In to je nekaj, kar šteje pred Bogom. Vedno se je treba bojevati tudi za stoto ovco, če povemo biblično, pa čeprav se velikokrat zgodi, da jo najdemo šele potem, ko so jo že raztrgali volkovi.

Toda ni nam obupati. Jezus je namreč hotel in hoče, da odkrijemo Boga, ki nas nosi, ko ne moremo več hoditi, ki nas išče, če smo se izgubili, in ki nam stoji ob strani, če ne vemo več ne kod ne kam. Zato je posedal tudi za mizo z grešniki in cariniki, da bi povedal: za človeško bratstvo ni meja. Je eno samo Božje kraljestvo, iz katerega nihče ni izključen.

In za tako kraljestvo se nam je truditi. In hvala Bogu, da je Noe bil rešen ob vesoljnem potopu, kajti če bi v svetu o vsem odločali le

moralisti, brez ljubezni, bi se vesoljni potop razlival še naprej in božje odrešenijske zgodovine z ljudmi sploh ne bi bilo.

Toda Bog nas ima rad. Rad nas ima v naši šibkosti in nemoči, rad nas ima v našem iskanju in v našem trudu na tisočerihih poteh. Kajti vedno znova se najdejo ljudje, ki so pogumni tudi v obupu, ki so ponosni in ki so zmožni zlomiti, kar jih utesnjuje.

In tako sem prepričan, da bo veliko delo slovenskih protestantov ostalo trajno zapisano v srca Slovencev, kajti imelo je ima tudi ekumensko razsežnost. Ekumensko razsežnost v tem: če Bog gre z nami, čemu potem ljudje ne bi šli drug z drugim, čemu drug z drugim ne bi dobro shajali, čeprav ne mislimo vsi enako. Vsak od nas lahko namreč nekaj prispeva k harmoniji ali disharmoniji. Gotovo pa ne bi bilo tudi nič narobe, če bi se morda malo več prepustili tudi v Božje roke, morda bi bilo potem disharmonije nekaj manj.

Spominjajte se svojih voditeljev, ki so vam oznanili Božjo besedo.

Tako nam pravi torej Božja beseda. Spominjanje pa je vedno tudi obveza. Obveza uresničevanja tistega, kar ima dobre možnosti, da bo od Gospoda vinograda prepoznano kot nekaj dobrega. Naj bodo torej tudi naša dela med temi, ki bodo prepoznana kot dobra. Za prihodnost človeštva namreč ni nič bolj pomembno in potrebno, kot če bomo znali biti ljudje sprave, ljubezni, odpuščanja in dobrote. Tega sveta in njegove revščine stoternih podob namreč ne bo rešila le ekonomija, ampak ljudje, ki bomo videli svojega bližnjega in zanj kaj dobrega storili.

Vemo, da to vedno ni lahko in da je naše početje marsikdaj le kapljica v morje, toda če te kapljice ne bi bilo, kot je zapisala mati Terezija, tudi morja ne bi bilo.

Drage sestre, dragi bratje v Kristusu!

»Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.« To so besede, ki spadajo v življenje mnogih velikih ljudi. Tudi v Trubarjevo in na njegovo življenjsko pot.

Ta pot je našla milost v Gospodovih očeh. In kljub mnogim težavam je bila blagoslovljena in tudi uspešna, kajti hojena je bila za svoje ljudstvo, svojo Cerkev, svojo vero, svojega Boga in vse tiste lepe ideale, brez katerih življenje ne more naprej. Amen.

Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar, v katero se ne glede na življenjski in svetovni nazor, versko in politično pripadnost ter narodnostno opredeljenost združujemo vsi, ki spoštujemo bogato izročilo slovenskega protestantizma, se obrača na znanstvene in izobraževalne zavode, državne organe Republike Slovenije, verske skupnosti, civilnodružbene organizacije, strokovna društva, znanstvenike, množična občila in vso slovensko javnost s

POSLANICO

s pozivom za kar najbolj ustvarjalno, strokovno plodno, spoštljivo, povezujoče, zavezujoče in spodbujajoče proslavljanje bližajoče se

500. obletnice rojstva

PRIMOŽA TRUBARJA

junija 2008.

Poslanico izreka Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar v skladu s svojimi programskimi izhodišči, med katerimi je v ospredju varovanje in osmišljanje kulturnega izročila slovenskih protestantov. Društvo želi širiti in utrjevati zavest, da je to izročilo nastalo v oblikovanju Cerkev Božje slovenskega jezika in da je temeljnega pomena za razvoj in obstoj slovenske narodne samobitnosti ter njene vpetosti v evropski prostor. Društvo si prizadeva, da bi izjemni dosežki protestantov ne potonili v omalovaževanju in pozabi.

Primož Trubar je osrednja osebnost slovenskega protestantizma v 16. stoletju in hkrati najpomembnejša osebnost v razvijanju temeljev za oblikovanje slovenskega naroda. S spisi Primoža Trubarja se začne slovensko slovstvo v slovenskem knjižnem jeziku, poleg tega se z njimi začnejo med drugim tudi zgodovinsko poročanje v slovenščini,

teološko in filozofsko razpravljanje in pojasnjevanje v slovenščini ter sestavljanje pravnih besedil v slovenščini. S Trubarjem se začenja javna raba imena Slovenci ter razglašanje enovitosti pripadnikov slovenstva ne glede na ločujoče deželne meje. Trubarjevo delo je ustvarilo temelje za postopno razvijanje slovenskega naroda, postopno miselno ozaveščanje o slovenskem narodu in njegovih zahtevah in postopno aktiviranje moči za uresničevanje spoznanih ciljev. Razumevanje in spoštovanje njegovega dela je izhodišče za prepoznavno in neizničljivo narodno samobitnost, s katero se Slovenci enakopravno vključujemo v najnovejše evropske in svetovne povezave.

Iz prepričanja o trajni veličini Trubarjevih dejanj in zamisli želi društvo ob približujoči se obletnici ves čas do 2008 še posebej spodbujati k celovitemu znanstvenemu preučevanju slovenskega protestantizma od 16. stoletja do zdaj, posredovanju raziskovalnih spoznanj najširši javnosti, ponatiskovanju in razlaganju protestantskih knjižnih del, porajanju na protestantizem tematsko vezanih umetniških del, ekumenskemu srečevanju verskih skupnosti, razvijanju dejavnih stikov s sorodnimi prizadevanji doma in v tujini, živahnemu seznanjanju z vsestranskimi dosežki slovenskega protestantizma, spominskim obeležjem doma, v zamejstvu in tujini, poimenovanju javnih zavodov, ulic, priznanj ipd. po zaslužnih protestantih, izdaji priložnostnega promocijskega gradiva in poštних znamk itn., pa tudi k ureditvi statusa Trubarjeve domačije na Rašici in Trubarjeve hiše v Ljubljani. Dejavnosti, ki naj bi osmislile 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja, ne morejo biti omejene le na nekaj zavodov ali organov, saj se prav vsaki neformalni skupini, naselju, šoli, zavodu, društvu in mediju ponujajo priložnosti za pripravo proslave, kulturne prireditve, predavanja, pogovora, razstave, zaokroženega niza informacij, zgibanke ali brošure, delne raziskave, ekskurzije, odkritja spominskega obeležja, poimenovanja ulice ali zavoda.

Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar je prepričano, da je treba za usmerjanje širokega proslavljanja ustanoviti vseslovenski odbor najuglednejših strokovnih in družbenih predstavnikov in da mora biti leto 2008 razglašeno za Trubarjevo leto.